

Julio Baixauli Cullaré

Primer, les persones

Per què, personalment, vas escollir els estudis i la professió d'aparellador?

Jo ja era enginyer industrial i alguna relació hi havia entre les dues professions. Per tant, com ja controlava el tema, vaig voler fer-me arquitecte tècnic. Tenia ja els estudis inicials i fent les assignatures que em faltaven, vaig aconseguir-ho.

Quins motius el van impulsar a encapçalar, l'any 2003, una candidatura a la Junta del Col·legi?

Vaig pensar que era el moment de canviar la situació del Col·legi, que convenia una renovació per millorar moltes coses. A tot projecte i a tota entitat li arriba un punt en el que toca fer un gir per afrontar el futur en condicions. Tenia clar que calia fer-ho en aquell moment i per això vaig optar a la presidència.

Què han significat aquests tres mandats pel que fa al personal del Col·legi, al local, als equips?

Al seu moment es va ajustar la plantilla a les necessitats de l'entitat i es van fer les millores contractuals que calia fer. Ara mateix, estic molt content del personal administratiu i tècnic que té el col·legi i que —considero— és la base per aconseguir que tot funcioni. Pel que fa al local, es va renovar la seu perquè la que teníem queia a trossos.

Aquí on som ara s'hi han fet moltes millores distribuint els espais, climatitzant-los, millorant les xarxes, donant una sensació de modernitat. I després cal recordar que, quan es va canviar la distribució de la Rambla i vam veure que es perdrien aparcaments, vam decidir ampliar el nostre pàrquing. Com teníem la part del darrera en desús, que ens la volien llogar, va ser ideal trans-

formar-la en àrea d'aparcament i va ser un veritable encert. La gent que ve a fer cursos pot aparcar, i solucionem molts problemes també a tot el nostre personal.

Vull destacar, d'entre moltes de les activitats que hem dut a terme, que hem pres part en tres ocasions a les convocatòries que permetien als aparelladors aconseguir, a través d'un grau de la Universitat Jaume I de Castelló, la titulació d'enginyer d'edificació. Som l'únic col·legi de tot Catalunya que hem aconseguit aquesta fita i hem reunit els nostres aparelladors en diferents convocatòries. Aquí una universitat privada va venir a oferir-nos el grau però demanaven més de sis-mil euros per alumne i a Castelló ens ha sortit molt millor de prev, menys de cinc-cents euros. Les classes s'han fet aquí. En un any, els qui han volgut han aconseguit la titulació. Ens vam convertir en extensió universitària.

Si parlem de la relació amb els professionals col·legiats i amb les institucions del territori, quin balanç en fa d'aquests tres mandats?

La relació amb els nostres col·legiats sempre ha estat distesa, franca i sincera. Entenc que no he estat un president per a ells, sinó més aviat un company. Ocupar un càrrec és un fet temporal i considero les persones per sobre de totes les altres coses. El meu despatx sempre l'han trobat obert.

I la relació amb les institucions ha estat adequada. Òbviament hem vist canviar governs de la Generalitat i de molts ajuntaments però nosaltres, més enllà de mullar-nos amb ningú en concret, hem intentat tenir el contacte directe i encertat amb tothom en tot moment. Ens portem bé amb totes les institucions

i penso que hem posat al col·legi al lloc que li pertocava. Quan hem hagut de protestar, com en el cas de les taxes d'escombraries a Tarragona, no ens ha tremolat el pols i ho hem fet. I en altres ocasions hem tingut una entesa cordial.

Com veus la crisi econòmica i com ha afectat al sector?

Aquesta crisi ha estat molt greu i afectat tothom. Tampoc la polèmica Llei Òmnibus no ha ajudat gaire el nostre sector. Els diners que entràvem amb els visats, els hem perdut perquè la llei ha tret moltes de les obres i els ingressos del col·legi s'han reduït molt. Tot i que som una entitat semipública, i que donem servei a l'administració, hem tingut greus problemes derivats d'aquesta dura liberalització.

Les noves exigències tècniques, com ara el Codi Tècnic de l'Edificació, l'ITE o la certificació energètica, han millorat la qualitat de la construcció?

S'ha d'entendre que sí però també cal reconèixer que el Codi Tècnic es va implantar de cop i en un moment de crisi greu. Això no va posar les coses fàcils. Penso que les mesures impulsades són bones perquè es tiren endavant amb l'objectiu de potenciar la rehabilitació. Aquí encara no hem començat plenament amb el tema de rehabilitar però és el camí que cal seguir de cara al futur.

Una darrera qüestió. Com veu el present i el futur de la professió?

És obvi que, quan acabi la crisi, les coses no seran com abans però també ho és que els aparelladors fan falta i seguiran fent falta perquè tot el món de la construcció rutlli. Nosaltres, com hem

dit en tantes ocasions, som els tècnics de capçalera.

Em va preocupar la possible aprovació de la Llei de Col·legis professionals però, per sort, tant la catalana com l'estatal, estan aturades. No oblidem que aquesta llei afecta a totes les professions i que això els suposa un grup de pressió massa gran com per impulsar-la tenint-nos en contra. I pel que fa al nostre col·legi, com a entitat semipública que col·labora amb l'administració, li veig un bon futur.

De totes maneres, i pensant sempre en temps propers, estem a punt de posar en funcionament una fundació que tindrà com a objectiu donar assistència a l'aparellador i, de pas, salvaguardar el patrimoni del COAATT. Però d'això ja se'n parlarà.

REDACCIÓ TAG

Julio Baixauli, a la Rambla Nova de Tarragona

CAPACITACIÓ D'ANTICIPACIÓ

Julio Baixauli (nascut a l'any 1943) és, a més d'aparellador, enginyer industrial i agent de la propietat immobiliària. A banda de la seva activitat professional, entre la que destaca la de director d'obres, concorre una altra faceta destacada en la seva vida: va ser president del Club Escacs Tarragona i un jugador de categoria (és mítica la seva victòria en una partida simultània al qui fou campió del món Karpov).

En els tres mandats democràtics com a president del COAATT ha tingut capacitat d'anticipació i de jugar bé amb els seus equips en moments decisius —des de resoldre moltes qüestions petites, sempre al costat dels companys, a haver de defensar amb fermesa la valora-

ció professional davant diferents organismes. Fa un any va ser president del Consell Català dels Col·legis d'Aparelladors de Catalunya. Persona inquieta i matiner, Julio és metàfora d'allò que va dir en el seu autoretrat el poeta Antonio Machado, un home en *el buen sentido de la palabra, bueno*.

Li hem fet l'entrevista en un dels llocs del que és soci, el Casino de Tarragona, al carrer de S. Antoni Maria i Claret, a prop de casa seva i del Col·legi, en una tarda molt lluminosa. Al costat, jubilats molt coneguts de la vida social tarragonina del darrer cinquantenni fan les seves partides d'escacs i altres jocs a diferents taules. El saluden afablement.

Joan Prous Masdeu

Tota la vida es faran i es rehabilitaran habitatges

Per què decideix, al seu moment, estudiar per ser aparellador i exercir aquesta professió?

Als 14 anys ja vaig començar a treballar de manobre i llavors vaig aprendre l'ofici a l'empresa del meu pare, una constructora petita. Després vaig fer els estudis de delineant a l'Escola del Treball i, quan vaig acabar, el Pitu Cabòs que era un company meu va ser qui em va motivar. Ell s'havia presentat als exàmens d'ingrés de l'Escola d'Aparelladors de Barcelona i em va comentar que estava molt bé. A l'any següent m'hi vaig apuntar jo.

Vaig fer la carrera i en aquell moment em vaig independitzar del meu pare, vaig muntar la meua empresa i anava operant tant a Barcelona com aquí. Mentre estudiava anava treballant i així vaig començar.

Amb el pas dels anys, va fer el salt i es va implicar més al decidir entrar a formar part de la Junta del col·legi d'aparelladors...

Abans, a les eleccions tothom es presentava pel seu compte, hi havia llistes obertes. Un dia vaig anar al Col·legi a fer un visat i em van preguntar perquè no em presentava. Això era el 1979. Recordo que es presentava l'Emilio Sánchez García com a president i també s'hi presentava el Marià Casas que ja ocupava el càrrec. Jo em vaig presentar com a tresorer i vaig sortir escollit. El Marià va seguir sent el president i l'Emilio, que ja era comptador i optava a la presidència, va continuar de comptador. Més tard va entrar de president el Josep Maria Buqueras.

Vaig estar al càrrec el temps que tocava i després vaig marxar. Però anys després, em va venir a buscar l'Antonio

Sánchez i ens vam reunir amb calma per parlar del tema. Al final li vaig dir que, si no es presentava ningú més, em presentaria jo a la presidència. Van passar les setmanes i com ningú més va presentar candidatura, vaig decidir presentar-la jo per acabar sent president.

Va ser una presidència complicada o va ser un mandat dolç?

No, va ser molt tranquil·la. Des d'un primer moment vaig deixar clar que jo era un empresari i que allò ho faria per ajudar. A mi, la presidència em va costar diners. No puc parlar pels altres però puc assegurar que jo, particularment, mai me'n vaig aprofitar ni vaig treure cap benefici del Col·legi. Una prova d'això en són les dues auditories que guardo: la de l'últim mandat del Francesc Díez Ral i la del meu últim mandat. La diferència és que el patrimoni del col·legi va passar dels 200 als 2.000 milions de pessetes durant l'època de la meua presidència. Dit d'una altra manera, en 12 anys vaig multiplicar per 10 el patrimoni que vaig trobar.

Parlem més a fons del seu mandat. Durant els anys que vostè va presidir el COAAT, es van millorar alguns serveis com el Gabinet Tècnic i algunes publicacions, a més d'augmentar, el patrimoni amb la compra de diverses dependències. Què en destacaria també?

A més d'incrementar el patrimoni, nosaltres vam fer cursos o jornades i vam editar llibres. A la meua època de president, a les reunions de junta ens ho fèiem tot nosaltres. A les nostres juntes, érem només aparelladors. Jo anava dos dies a la setmana a treballar allí, eh! Dos dies cada setmana. Tot passava per

les meves mans i tot estava controlat.

Aparellador, arquitecte tècnic, enginyer d'edificació... quina creu que és millor com a definició?

Això dels noms tenia la seva importància quan no teníem la LOE, la Ley de Ordenación de Edificación, perquè estàvem en disputa constant amb el Col·legi d'Arquitectes.

Feies un esternut i no podies esternudar perquè es queixaven, feies una rehabilitació i ells et deien que tampoc la podies fer. Aleshores estàvem en litigi constant pel tema de les atribucions però la LOE va marcar un abans i uns després. I el tema de l'enginyer d'edificació, va sortir per aconseguir tenir un títol, una llicenciatura, per accedir al nivell A o B de l'administració.

A mi mai m'han preguntat mai si sóc aparellador o arquitecte tècnic. A mi m'han vingut a buscar per a fer una feina i l'he feta. Els tres, tant l'aparellador com l'arquitecte tècnic com l'enginyer d'edificació, fan la mateixa feina.

Per acabar, com veu el present i el futur tant de la construcció com dels aparelladors?

Tinguem clar que de construccions n'hi haurà tota la vida perquè tothom, d'una forma o d'una altra, vol viure sota aixopluc. Sempre hi haurà gent que necessitarà una casa nova i moltes altres cases que hauran de ser rehabilitades.

Una altra cosa és la bombolla immobiliària que hem tingut aquests últims anys i que ja es veia venir com acabaria. La gent que comprava els pisos no els podia pagar i el treballador de la banca ja ho sabia. Però com hi havia la teoria que allò que es comprava per 10, l'endemà valdria 12... tot era permès.

Joan Prous al seu despatx professional

La nostra professió acabarà desapareixent. Les titulacions serviran per avaluar projectes i responsabilitats de la gent que vulgui construir una casa o necessiti altres serveis, però no tindran cap altra utilitat. Hi ha professionals amb titulacions diferents que saben fer les mateixes funcions com ara els enginyers tècnics i els industrials. S'acaba alguna cosa semblant amb els arquitectes perquè durant anys se'ns ha volgut fer veure que eren els màxims representants de l'escalafó de la construcció. Miri, jo conec molts aparelladors que dibuixen molt millor que els arquitectes i tenen idees més bones que ells o poden fer millors projectes.

Però vaja, la professió tal i com la tenim pensada, desapareixerà. I els col·legis, com a tal, també. Els col·legis no tenen raó de ser si segueixen com ara, només poden subsistir com a col·lectiu que uneix, com a gremi.

REDACCIÓ TAG D

INTENSITAT

Joan Prous va ser president del 1991 al 2003, més que una dècada prodigiosa de l'economia i la construcció, si exceptuem l'any postolímpic. Aquest fet va possibilitar al Col·legi una generació de recursos tècnics i humans, que va possibilitar augmentar el patrimoni i els serveis. També es pot destacar els canvis de persones en les juntes i en la plantilla, més intensos que en d'altres períodes.

Hem fet l'entrevista al seu despatx de treball reusenc, aprofitant un dels dies que baixa de la seva masia de Riudecols. Continua sent, com a la seva època col·legial, home de fort temperament i esperit crític. Potser influeix la seva procedència (prové de la base com a paleta en una empresa familiar) i la seva activitat com a empresari. Un home fet a si mateix.

Francesc Díez Ral

Vam haver de defensar-nos

Com vas entrar a la professió?

Jo als 16 anys vaig acabar el batxiller amb Plana i companyia a les obres de la Universitat Laboral, com a aprenent delineant. Després devia ser quan tenia 21 anys o així que feien un pla especial de l'Estat, que tenia una subvenció de 30 milions de pessetes, em sembla, i vaig passar a treballar per l'Ajuntament, que havia de fer una sèrie d'obres. I llavors vaig estar a l'Ajuntament de Tarragona com a delineant, amb l'arquitecte Josep Maria Monravà López (responsable de l'urbanisme municipal des de 1939 a 1963), a qui considero el meu amic, el meu mestre i la persona que em va formar, a banda dels meus pares i de l'ambient familiar. Després, quan ell es va jubilar de l'Ajuntament, me'n vaig anar a treballar com a responsable de delineació del despatx que tenia ell. Llavors, treballant amb ell, estudiava. Ell estava molt content que estudiés i em tolerava que arribés algun dia més tard i coses d'aquestes, però no que fallés a treballar, excepte els dies que anava a examinar-me, perquè jo ho feia per lliure. Jo hagués fet Arquitectura, però a Arquitectura eren obligades les classes presencials i aleshores jo no podia, perquè jo ja estava casat, fins i tot la filla gran ja havia nascut, i vaig fer Arquitectura Tècnica per lliure. I vaig treure notable a la carrera (ens ensenya el títol emmarcat). La qualificació no m'ha servit per a res. Ha, ha, ha!

Home, però vas entrar a la Diputació de Tarragona amb aquest títol. Eres "aparellador provincial".

Sí, em feia molta gràcia aquest nom d'aparellador provincial.

I al mateix temps vas ser aparellador municipal de l'Ajuntament de Perafort. Era compatible?

Sí, al principi era compatible i al final no ho era i vaig deixar de dir-me aparellador municipal, però sí que em feien tots els encàrrecs. Vaig fer un munt d'obres a Perafort.

A la Diputació quan vas entrar? Perquè allí devia optar més gent, no?

No, no t'ho creguis. Quan vaig acabar Arquitectura Tècnica, encara vaig estar un temps amb l'arquitecte Monravà fins que va plegar el despatx i, quan va plegar, abans que m'hagués d'indemnitzar, vaig demanar reincorporar-me com a delineant municipal perquè tenia la plaça reservada i la llei t'ho permetia. A l'Ajuntament hi vaig estar un any just. Resulta que em vaig trobar el Josep Maria Garreta, arquitecte de la Diputació, que em va dir: "escolta, no t'interessaria pas vindre a la Diputació, que s'ha jubilat en Vallhonrat?".

I li vaig dir: "sí m'interessaria perquè joestic ara aquí a l'Ajuntament treballant de delineant, sent arquitecte tècnic, i és una mica incòmoda la situació perquè ni et miren bé els delineants ni et miren bé els aparelladors o arquitectes tècnics que hi ha a l'Ajuntament". Precisament per aquesta incomoditat, vaig mirar unes oposicions d'agent de la propietat immobiliària a Madrid, que eren dos exàmens, un de tècnic i un de jurídic, i eren eliminatoris. I un cosí meu amb estudis jurídics em va dir d'anar-hi i vam anar-hi. Com que per això tenies permís, vam anar dues vegades a Madrid a examinar-nos, però sempre ens

posaven un al costat de l'altre i jo li vaig xerrar l'examen tècnic i ell em va xerrar l'examen jurídic. I tenim un títol cada un i sempre hem dit que a nosaltres ens haurien de donar un sol títol per a tots dos. Ara tinc un títol gros, és bonic, és de l'època, és maquíssim. Aleshores per ser agent de la propietat immobiliària, o s'havia de ser llicenciat en Dret o arquitecte o enginyer o arquitecte tècnic o enginyer tècnic. No podies entrar sense tenir això. La veritat és que no he fet res mai, primer perquè no m'agrada. Potser hagués guanyat molts diners, però...

Tu has estat més en obres públiques i no tant en edificis d'habitatges, no?

Sí i n'he gaudit molt. La veritat és que en l'obra pública tu pots desenvolupar-te molt bé perquè el promotor ets tu també, el tècnic que està treballant per a l'Administració no és directament el promotor, però com si ho fos, perquè és el que vigila molt l'economia de l'obra i això és bonic i a mi m'agradava molt. I m'agradava molt treballar per als pobles.

Va ser una època molt bona, hi havia diners per a obres.

Jo vaig agafar la Diputació havent-hi el Francesc Clúa encara, i vaig treballar molt amb el Gomis. La Diputació tenia recursos, van ser uns anys d'expansió. Hi va haver molta presència de la Diputació als pobles, sobretot a les comarques que en deien deprimides en temps de Franco, que van ser la Terra Alta, la Ribera d'Ebre, el Montsià, el Priorat. Allí quasi cada dia sorties.

L'altre dia vam visitar un poble on tu vas ficar la mà, el d'Argentera. És així?

Va ser una de les obres en què els serveis tècnics de la Diputació vam intervenir. Vam fer la casa de l'Ajuntament. Es va enderrocar i es va tornar a reedificar. Vaig fer una cosa bonica perquè al poble jo havia dissenyat unes arcades i uns pilars de totxo vist i l'alcalde, que era un noi jove, em va dir: "escolti, ho podríem fer de pedra". "Home sí, però costarà més diners". I em va dir: "no, ho fem nosaltres, tenim la pedrera aquí". "Perfecte". Millor pedra que totxo vist. Jo ho havia dissenyat amb totxo vist perquè ja era molt difícil. Hi havia una estructura metàl·lica, la pedra amaga una estructura metàl·lica. El nucli dels pilars són peus drets d'acer i les bigues, per damunt de les arcades, també són d'acer. Jo havia d'aguantar l'edifici que hi ha a dalt, un edifici que ja existia, que es va reformar només, mentre es pujaven els pilars i es muntaven les arcades. Per això es va fer aquesta estructura metàl·lica.

I això d'accedir a la presidència del Col·legi d'Aparelladors

Marià Casas va dimitir i em va venir a buscar i em va dir: "xec, has d'agafar la presidència". Ell va estar uns anys molt importants. Les coses principals les va fer ell. Tot i això, jo senyalo el Marià que no hagués estat valent i que no hagués fet la seu del col·legi, que llavors estava a la venda, aquí a la Part Alta, a la cantonada on hi ha la botiga dels mobles. La seu del col·legi està una mica fora de l'ambient més urbà i històric. La seu del Col·legi d'Arquitectes està aquí dalt, el Col·legi d'Enginyers Industrials també. Llavors hagués estat el moment.

Però la seu d'ara del Col·legi és molt pràctica perquè hi ha aparcament i accessibilitat.

Sí, però llavors aquí fèiem un conveni, quedant-se el pàrquing de la pla-

Francesc Díez, a un dels balcons de casa seva, davant del Pretori

ça de la Font. Llavors el col·legi tenia diners. Pensa que estàvem manejant el 20% del compte d'arres. Qualsevol promotor havia d'ingressar el 10 o el 20%.

I això no existeix ara?

No, els promotors es van queixar i van aconseguir que es tragués. Era una bestreta a favor del col·legiat, era una garantia que el col·legiat cobraria, com

a mínim, aquest 20%, però que l'administrava i el gestionava el col·legi.

I aquest percentatge sobre què?

De totes les obres, de tots els visats que es feien. Suposava un caudal de diners molt important. Era un tant per cent dels honoraris de l'arquitecte tècnic, que el retenia el col·legi. I aleshores encara no havíem entrat a la Comunitat

Europea i els interessos estaven al 12, 13, 14, 15 per cent. Hi havia cua dels bancs per captar-nos. Quan arribaven aquestes festes, com la del pròxim dia, hi havia regals dels bancs. Els sortejàvem entre tots els col·legiats.

I com van ser aquells anys de la teva presidència?

Home, aquells anys vam fer un minicongrés sobre arquitectura perquè llavors els arquitectes tècnics estàvem molt marcats i cada accident que hi havia, s'anava a Fiscalia i l'arquitecte tècnic era demandat. I llavors vam començar a buscar els sistemes de millor defensa. Vam fer que al Llibre d'ordres s'escriguessin totes les ordres que es donaven en la línia de la prevenció dels riscos laborals... Vam buscar un sistema. També vam fer uns cursos i van venir a fer conferències un fiscal, un magistrat. Ja érem a l'avinguda de Francesc Macià feia anys. No hi havia el local del costat, que em sembla que el van comprar després, el van eixamplar. Vam mantenir els premis culturals Vèrtex i Xamfrà. Després els van treure. Vaig acabar el mandat just quan Burgasé em va dir si volia anar a l'Ajuntament de regidor al 1991. I llavors em va fer il·lusió perquè em semblava que ser un regidor de l'Ajuntament era una bona cosa.

Què és per a tu un aparellador, què ha estat fins ara i què ha de ser en el futur?

Un enginyer d'edificació. D'acord amb el Tractat de Bolonya, això ja no és enginyeria tècnica, és d'edificació. Existeixen els diplomats i els diplomats en màster, però no hi ha més. Fins ara hi havia una cosa social. Jo podria fer els màsters que volguessis, afegits a la titulació oficial, que no em servien per a res en el treball, perquè un arquitecte, havent fet arquitectura ja en tenia prou. Ells estaven en el nivell A i nosaltres estàvem en el nivell B. En el moment en què són diplomatures al Tractat de Bolonya, canvien les coses. Jo que he treballat molt per a un arquitecte i he dibuixat molt, a mi m'agrada l'Arquitectura, o sigui, a mi m'agradaria més ser arquitecte que enginyer, però si parlem de la professió pura i dura, per a mi, el camp està en l'enginyer en l'especialitat d'edificació. A més, en el moment en què et compares tu amb el que passa fora, amb les carreres i titulacions que hi ha fora, ser enginyer d'edificacions és homologable, ser arquitecte tècnic no ho és. Per tant, per a mi, el futur està molt ben encarat.

És una professió molt àmplia, no? Pots fer obra, formació, seguretat, etc.

L'arquitecte sortia amb la idea que a casa seva o al costat es posava un despatx i arribaven els clients. En canvi, un arquitecte tècnic s'havia de buscar la vida i era més difícil, en empreses constructores, sent cap d'obra, a l'Administració, professors de FP... Això, amb el Marià Casas, una vegada vam mirar tots els honoraris que gestionava el col·legi, els vam dividir per tots els aparelladors col·legiats i no en podia viure ningú. Un aparellador combinava feines, a l'obra i a la docència, l'altre combinava diverses empreses constructores. Llavors era una època dinàmica. Jo vaig tenir una època molt bona perquè vaig treballar per a un promotor i li vaig fer tot. Feia un raig d'habitatges. Cada any feia entre 70 i 100 habitatges i això donava diners.

REDACCIÓ TAG

MÀ TÈCNICA, MÀ POLÍTICA

Francesc Díez Ral (1938) és un home que ha tingut una mà a la societat civil i una altra a l'Administració. En els dos àmbits ha estat delineant i aparellador. En un ha estat president del Col·legi i en l'altre conseller de l'Ajuntament de Tarragona i gerent del Patronat Municipal de l'Habitatge. És un home que estima la seva professió, i l'urbanisme, i la ciutat i el país. Ha militat en tots aquests camps i li agrada compartir les seves vivències i les seves idees. És un home d'agradable i

inesgotable tertúlia. Aquest cop ha estat a casa seva, un model d'aprofitament de l'espai i respecte per la història, un immoble unifamiliar i cantoner situat al carrer de la Nau amb base romana i davant del Pretori —les vistes multilaterals sobre la part antiga i sobre la Mediterrània són maquíssimes. Cada cop la taula on dibuixa és més petita, però segueix fent traços en la memòria —personal i col·lectiva. A la mateixa sala, destaca un preciós armari secreter fet pel seu pare ebenista.

Josep Maria Buqueras Bach

Si el COAATT no existís, s'hauria d'inventar

Vas entrar als 30 anys d'edat, el novembre de 1975, com a comptador del Col·legi i vas estar en diferents juntes fins el juliol de 1981 que vas ser escollit president, i ho vas ser fins el novembre de 1983. Què et va motivar per a participar en aquestes juntes?

Vaig acabar la carrera l'any 1972 i tres anys després va haver-hi eleccions pels càrrecs de secretari i comptador. Fins aquell moment a la Junta només hi havia quatre càrrecs i es renovaven cada quatre anys al 50 per cent. Recordo que hi va haver dues candidatures i va guanyar la nostra que era la no continuista. D'aquesta manera, es va completar la Junta presidida per Aurelio Manrubia amb Francesc Alsina com a tresorer, en Francesc Sas al càrrec de secretari i jo com a comptador.

Després, l'any 1976, van entrar Marià Casas i Enrique Suárez, president i tresorer respectivament. Amb la democràcia i la nova Llei de Col·legis Professionals, es van convocar eleccions. El nou marc legal contemplava que, qui volgués, no estava obligat a renunciar al càrrec. En aquells moments ja era una junta formada per vuit persones, les quatre responsabilitats ja esmentades i quatre vocals.

Els companys Joan Prous i Pilar Coca, tresorer i vocal, van continuar a la Junta. Per tant, les eleccions van ser amb llistes obertes. El Francesc Díez i jo vam presentar candidatures completes i altres companys es van presentar individualment, com l'Àngel Casas que també era candidat a la presidència. Vaig guanyar per cinc vots i Julio Baixauli, membre de la meua llista, va ser el més votat amb 73 vots.

Els altres integrants de la nova junta de l'any 1981 van ser Joan Milà i Josep Ramon Queralt, per part de la llista de

Josep Maria Buqueras amb el seu llibre *El Modernisme a Tarragona*, al despatx de Silva Editorial

Díez, i José Luis Sáez com a secretari i Àngel Granados que va ser comptador. He d'afegir que la meua motivació venia perquè jo vaig heretar del meu pare la vocació de servei a la societat. Què

millor que dedicar-la al meu propi col·lectiu professional?

Recentment, del 2003 al 2007, també he estat vicepresident.

Què destacaries de l'activitat col·legial d'aquells anys?

Estàvem al començament de la democràcia i el col·legi creixia. A principis dels 80 vam patir una crisi al sector de la construcció que va afectar el Laboratori i el CEET (Centre d'Estudis de l'Edificació de Tarragona) que estaven al polígon del Francolí.

Sempre has estat una persona molt activa pel que fa a publicacions, com a promotor i com a redactor d'articles, treballs i llibres. No trobes que els aparelladors hauriem de publicar i intercanviar més coneixement sobre els seus camps d'actuació?

La meua àvia deia que jo havia de ser periodista. Des dels 16 anys que ja vaig començar a escriure al "Semanario Reus" on hi feia entrevistes a personatges importants com el tenista Andrés Gimeno o l'actor Jaime de Mora i Aragón entre d'altres. També hi escrivia reportatges i articles. Més endavant vaig estar al Diario Español de Tarragona. Per tant, gairebé era i és obligat que també col·labori en tot l'àmbit editorial i de publicacions del COAATT. Tot i que som tècnics, convé difondre els nostres coneixements i les nostres creacions. Hi ha companys que també escriuen i publiquen: Aleix Cort, Ramon Valls, Marià Casas, Antoni Bladé, Benjamí Català, Enric Casanovas,

Lluís Roig, Ramón Rebollo, entre d'altres.

Crec que el COAATT hauria de premiar els treballs de fi de carrera i fer-ne publicitat amb exposicions, conferències i publicacions. És una manera d'oferir a la societat l'esforç que aquesta fa amb els universitaris. Sobre aquest tema, permeteu-me que mostri el meu agraïment més sentit pel suport que sempre he rebut de les Junes a les meves propostes editorials. El col·legi ha d'estar sempre a favor del col·legiat que ofereix un servei a la societat perquè, a mig termini, sempre hi ha un retorn. El COAATT ha d'estar orgullós que els seus col·legiats no es limitin estrictament a exercir la seva professió sinó que també fan altres accions demostrant que però no tan sols de pa viu l'home. Per altra part, l'activitat de la Fundació Tarragona Unida i actes consolidats com la Diada de Reis, són elements que honoren al col·legi i el fan més solidari i social.

Què representa per a tu la figura de l'aparellador, no només en el passat sinó també en el futur?

Considero que l'aparellador, l'arquitecte tècnic i l'enginyer d'edificació, ha estat, és i serà una figura clau de qualsevol procés constructiu urbà i industrial, in situ i prefabricats de qualsevol tipus. El ventall de sortides professionals que ens dona la nostra titulació és molt ampli, polièdric, pluridisciplinar. Cada

titulat ha d'obrir-se camí d'acord al mercat laboral i les circumstàncies li marcaran la seva trajectòria professional. Crec que avui ja hem tocat terra i que més avall no hi podem estar. Hi ha certs indicis de recuperació en la economia del país i la construcció, sens dubte, és un motor clau en aquest repte vers un benestar social i el progrés de les nostres vides.

Què proposaries per a una millor viabilitat dels Col·legis professionals?

Com si fos l'espasa de Dàmocles, fa molts anys que escoltem que els col·legis desapareixeran i és cert que hi ha col·legiats que ho pensen i ho desitgen però crec que s'equivoquen perquè, si el COAATT no existís, s'hauria d'inventar. Bàsicament perquè tot col·lectiu, sigui quin sigui, necessita un òrgan que defensi els seus interessos professionals davant altres interessos comunitaris. La unió fa la força i hem de fer pinya tots plegats per la defensa jurídica i administrativa, per la nostra formació permanent i perquè hem de fer marca. Per aquestes tres raons fonamentals, el nostre col·legi ha d'existir i ha de donar aquest servei, seguretat i suport a tots els seus membres.

REDACCIÓ TAG

IL·LUSIÓ I ENERGIA

L'energia humana prové moltes vegades de la il·lusió per fer coses. És el cas de Josep Maria Buqueras, un cicló o potser una "gota malaia" com el va qualificar afectuosament Ballesteros en un llibre de l'alcalde referint-se a la insistent i consistent lluita d'aquest aparellador i professor i polític d'origen reusenc per situar el Modernisme de Tarragona al mapa sociocultural i al lloc que li correspon. Buqueras, i no exagerem, és el màxim productor en divulgació de l'arquitectura

d'aquestes comarques. No va ser president molts anys però sempre ha col·laborat molt amb el Col·legi, ja sigui a diferents Junes o a diferents events o amb els altres col·legiats.

Hem realitzat l'entrevista al despatx de Silva Editorial, amb la qual ha publicat articles i llibres, un raig que no cessa. Va ser fàcil transcriure la seva entrevista, portava escrites les respostes a les nostres preguntes.

Marià Casas Hierro

L'enginyeria englobarà la nostra professió

Vas estar, en un primer període del juny del 1976 al 1981. Per què et vas presentar a la presidència del col·legi?

Perquè vam fer una reunió de gent jove de la època i vam pensar que era necessari fer una renovació no només de persones, sinó també de la forma en que es portava el col·legi. En aquells moments era com a una entitat de dret públic i era Administració. És a dir que la gent no podia anar contra el col·legi si no era a través d'un contenciós administratiu, érem com a una entitat administrativa de l'estat. Nosaltres tot això ho volíem canviar.

D'entrada, a la junta només hi havia quatre membres, no hi havia vocals ni representació del col·lectiu i nosaltres teníem moltes idees. A més, hi havia la funció social dels aparelladors. Nosaltres creiem que el dret de cuixa dels aparelladors havia d'acabar-se. L'obligatorietat era una cosa interessant i molt important però nosaltres dèiem que la professió havia de fer una altra funció, que els aparelladors havíem de ser els garants de l'edificació. Teníem assumit que la nostra professió havia de ser la que garantís la qualitat d'un producte que era l'habitatge i això, per exemple, va motivar que, en el moment que en vam poder decidir, muntéssim un laboratori d'assaigs. Un aparellador que ha de garantir el producte, si no té els instruments per fer els controls, ho té pràcticament impossible.

Al principi el teu equip eres tu, Francesc Sas, Josep Maria Buqueras i Enrique Suárez Soler.

Érem els quatre i a partir d'una assemblea, vam decidir que hi hagués quatre vocals. Quan jo em vaig col·legiar, al juny de 1965 que es quan vaig acabar la "mili", el local estava a la Rambla Nova, en un entresòl sobre el Bazar Moderno. En l'època del presi-

dent Corcuera, el local va canviar i es va comprar un pis a la Rambla Nova 106 bis, on hi havia el Banco Català de Desarrollo. Com l'altre local es quedava molt petit, es va comprar aquella nova oficina. Quan vam entrar nosaltres ens vam trobar que el col·legi tenia pocs recursos econòmics i vam decidir i aconseguir generar-ne. El col·lectiu d'aparelladors de tota Espanya es va inventar les "arres" de manera que, cada vegada que un promotor volia fer un visat d'un encàrrec professional, havia de disposar un 20 per cent dels honoraris professionals al col·legi.

Això era una mena d'aval, una bestreta...

Exactament. I això, amb el boom de la construcció d'aquells anys, va generar que tinguéssim una quantitat de milions que ens donava una rendibilitat molt important i ens va permetre fer totes les coses.

I de pas, suposo que quan fas pagar aquesta mena d'aval, obligues encara més a fer l'obra de veritat, oi? És una garantia...

Per exemple el José Luis Garcia estava en contra que hi hagués aquest dipòsit de garantia, ell i molts altres promotors, perquè li significava una despesa molt important. Els qui feien un xalet no tenien cap problema en pagar-ho tot però les grans promotores eren contràries a això. Quan va haver-hi alguna impugnació, nosaltres varem dir, com a argument, que la garantia era recíproca. Per un costat nosaltres ens garantíem el cobrament del 20 per cent i amb aquest 20 per cent li garantíem al promotor que quan acabés la promoció tindria el certificat final d'obra. En aquella època, els tècnics de la construcció o de l'habitatge, a banda de per la funció tècnica, valien molt per tota la tramitació administrativa, des de la llicència

fins al final d'obra, eren fonamentals. I, si en el transcurs d'una obra hi havia un aparellador que feia suspensió, desapareixia o es moria, nosaltres com a col·lectiu fèiem el certificat final de l'obra com d'ofici. Amb això tenia es donava una garantia de seguretat.

Durant la teva època, estant a la Rambla Nova 106 Bis, tu i el teu equip vàreu promoure un altre canvi de seu...

En un moment determinat vam considerar que aquell local de la Rambla no reunia les condicions per a la nostra activitat i vàrem buscar un local nou. En principi la idea era buscar un local a la Part Alta de Tarragona, semblant al que va fer el Col·legi d'Arquitectes, però van sorgir moltes dificultats per poder aconseguir una casa. I llavors vàrem veure una promoció del Núñez y Navarro al número 6 de Francesc Macià, que és on hi ha la seu actual, que tenia uns baixos molt grans i amb unes condicions molt raonables. Jo em vaig reunir a Barcelona amb el senyor Núñez i vam fer una permuta. Crec que va ser una operació molt positiva per al col·legi perquè, és cert que ens vam desplaçar una mica del centre de la ciutat, però avui es pot considerar cèntric.

És un local molt pràctic, és gran, la gent de Tarragona i d'altres poblacions entra i surt fàcilment...

Sí és molt còmode. Bé, en aquells temps va ser quan vam muntar també el laboratori, al polígon Francolí, tocant a Pintures Minguet. Vam comprar un local, el vam adequar i el vam dotar de personal i de maquinària i altres elements necessaris per a fer el control de qualitat de l'edificació. En aquell moment aquest control no era pas obligatori i el laboratori era deficitari, sempre ho va ser.

En aquella època ja es feia visat?

El visat és des de l'any 1940. Els col·legis, com a col·legis d'organització professional dels col·lectius, són de l'època de postguerra però les organitzacions professionals o els gremis eren molt anteriors. Nosaltres tenim antecedents de la paraula "aparellador" des del 1636. Surt com a un senyor dintre del procés edificatori. No oblidem que l'ofici d'aparellar és aquell que permet estudiar la forma d'encaixar les diferents peces per a formar un conjunt.

A la meua promoció hi havia una assignatura que es deia "estereotomia de la piedra, la madera y el hierro" en la que estudiàvem la forma de tallar els materials per a fer coses tan complexes com ara un nínxol esfèric. Ens feien fer exercicis molt complicats però sabíem la forma en què s'havien de treure les plantilles per tallar les pedres de formes diferents perquè, un cop tallades pels picapedrers, encaixessin. Això avui no se sabia fer.

Aquella era una època de renovació i no només professional, també social. Eren temps de la transició política. Com vàreu viure aquells moments, amb l'antic regim encara viu...

La meua junta es va trobar un dia, al col·legi, amb un escrit del governador civil de Tarragona de l'època, on se'ns demanaven explicacions del perquè la nostra delegació del col·legi a Tortosa havia estat la seu final del Congrés de Cultura Catalana. Ens vam espantar una mica però com hi havia una denúncia entremig i vam imaginar-nos que el governador civil es va veure obligat a fer l'escrit, vam decidir no contestar l'escrit i no va passar res. No vam tenir mai cap problema i després ja es va començar a normalitzar la cosa política. Pensa que quan vaig arribar al càrrec, vam intentar normalitzar lingüísticament el col·legi fent cursos en català per als col·legiats i per als empleats. Ens va tocar de professor el Josep Lluís Carod Rovira.

Lavors vam viure tot el procés perquè, a partir de la democràcia van canviar totes les lleis i és quan es fa una nova llei de col·legis professionals.

Marià Casas, a una de les seves galeries d'art "Contratalla"

Aquesta nova llei ens obliga a reformar els estatuts i el reglament de regim interior. El col·legi de Tarragona, perquè ni Lleida ni Girona eren encara col·legis i només hi havia el nostre i el de Catalunya que els aglutinava a tots els altres, vam estar a moltes de les comissions per a redactar els estatuts tant de Catalunya com d'Espanya. Amb el Josep Bayerri ens hi vam passar moltes estones en aquestes comissions. Érem una comissió de tres: un de Menorca, Bayerri de Tortosa i jo. Recordo que vam decidir reunir-nos una setmana a Menorca i vam reformar tots els estatuts.

Després també cal parlar de les tarifes. Una de les coses conflictives va ser la reforma de l'organització professional a nivell d'estat amb l'obligatorietat d'intervenció per establir unes tarifes pròpies. Fins aquell moment, les tarifes per als aparelladors eren el 60 per cent del total que cobrés l'arquitecte per la direcció de l'obra. I sempre es parlava dels aparelladors com a "ayudantes del arquitecto". Per pressió nostra i gràcies al vicepresident del govern, Alfonso

Guerra, això es va canviar. Guerra era pèrit tècnic industrial i tenia sensibilitat amb el tema.

Parlant d'Alfonso Guerra, la meua anècdota és que quan vaig ser director de la Laboral i em va tocar ser president del Tribunal de les oposicions per consolidar tots els operaris que hi havia, i que no havien consolidat mai la plaça, vaig anar a Madrid a la Dirección General de Universidades Laborales. Allí, el director general em va dir: "¿Tú ya sabes que le fastidiaste la plaza de profesor de la Laboral a Alfonso Guerra?".

Resulta que abans, a la Laboral primer hi entraves com a interí per concurs de mèrits i un dels que s'havia presentat va ser Alfonso Guerra. El director general em va dir que m'havien donat la plaça a mi en lloc de donar-li a ell però per motius que mai he sabut i que desconec.

Tornant al tema de les tarifes, vàreu aconseguir un avenç molt important...

En el decret de tarifes i de retribucions de les diplomatures, s'estipula que

el document es fa perquè els diferents titulars de les diplomatures seran els màxims responsables dintre de la seva especialitat i sense cap mena de meritació. Això va mobilitzar a Madrid, al carrer, a totes les titulacions superiors que van sortir al carrer. I resulta que el Guerra trucava al Consejo de los Aparejadores y los Péritos Industriales dient: "¿Y los nuestros cuando van a salir?".

Llavors, els col·legis professionals vam agafar a tots els estudiants que hi havia a les escoles d'aparelladors d'Espanya, i els vam pagar els autocars per anar a la manifestació a Madrid i un casc. Allí vam guanyar molt. Vam guanyar el reconeixement: tu eres un expert en una matèria determinada i, com a expert, ningú et podia fer la traveta. La idea era que el titular mitjà no depengués en cap moment del títol superior. I es va aconseguir.

Em consta que a tu t'agrada molt el tema de la divulgació cultural i per això, en la teva època, vàreu impulsar premis importants: el Vèrtex, el Xamfrà i el Signe.

Vèrtex era un premi d'història centrat en la conflictivitat del gènere humà. El Xamfrà era sobre l'àmbit tecnològic i recordo que el primer premi va ser curiós perquè va haver-hi un senyor que va tenir la idea de fer unes provetes de ciment molt petites en lloc d'utilitzar les que es feien servir llavors, que eren molt grans. Els resultats que obtenia eren els mateixos i la despesa era molt menor, va ser un estudi que va tenir molta eficàcia. I el Signe era un premi d'arts plàstiques. Vam donar premis a artistes i escriptors molt importants.

Certament és un exemple per a un col·legi professional haver fet aquests premis. I Escaire, què és exactament?

Arran de la inquietud cultural que tenia el col·legi, vam decidir publicar una revista. La idea era publicar monografies de coses i per això el primer que es fa és el monogràfic de les capelletes votives de la Tarragona Medieval del Salvat i Bové. Es van anar fent algunes publicacions però després ja es va passar a l'Àbac, la revista oficial del col·legi.

Per acabar, com veus el present i on creus que cal encaminar el futur del col·legi?

Al voltant dels diferents canvis de titulació que ha sofert la professió, d'aparellador a arquitecte tècnic i enginyer d'edificació, estic en contra d'aquesta denominació. Si Bolonya ho demanda, perquè no hi ha aquestes titulacions nostres, ho puc arribar entendre. Però no és lògic que canviïn la titulació i hagin de fer un màster per tenir la nova titulació. Això, sota el meu parer, és una guerra que ha perdut el col·lectiu professional i que ha estat d'escàndol.

HOME POLIFACÈTIC

Mariano Casas és un nom destacat en la vida del Col·legi i en aquest territori. Home polifacètic. Ha estat professor de la Universitat Laboral i de la Universitat Rovira i Virgili, llicenciat en Belles Arts i artista, president de l'associació catalana i de la federació internacional d'Ex-libristes, membre de la Reial Acadèmia Catalana de les Arts de Sant Jordi, empresari de la construcció i de l'art, aparellador, etc.

Va presidir el Col·legi en una època de decisions estratègiques per a la corporació: canvi de local, normalització de la professió, generació de nous recursos, connexió amb la societat.

Hem realitzat l'entrevista rodajats per les obres d'art d'una de les seves galeries, Contratalla, al carrer Girona, de la ciutat Tarragona

D'aparellador a arquitecte tècnic va ser fàcil perquè ja estaves col·legiat i t'enviaven el diploma. I ara hagués hagut de passar el mateix i no ha estat així.

Ara potser la professió és més polivalent que a la teva època, oi?

Home, les especialitats sempre han fet a les persones més polivalents. Aparellador era un títol únic i arquitecte tècnic tenia diverses especialitats però com no era rendible, es va modificar tot. I ara suposo que hi haurà un grau quan el grau és una cosa genèrica, no és una especialització. Al final, l'especialització serà a través dels màsters i cada màster valdrà 6.000 euros. El que no s'haurà pagat en matricules al llarg de la història per la carrera o el grau, es pagarà amb el màster. Penso que això ha estat molt perjudicial per al col·lectiu professional igual que el canvi d'ensenyaments dins del propi col·legi. Nosaltres, en un moment determinat, vam pensar que organitzar cursos de formació per als professionals era imprescindible però que havíem de fer-ho mitjançant convenis amb la universitat. El primer curs que es va fer, sobre economia de la construcció, es va fer amb un conveni entre el col·legi i la Universitat de Barcelona perquè la URV no existia encara. Recordo que el director del curs va ser el sr. Terceño i que uns dels assistents va ser en Ponç Mascaró, l'ex secretari de l'Ajuntament de Tarragona.

Els enginyers de camins, canals i ports, lluiten contra els arquitectes en tot allò que sigui planificació i urbanisme. Si parlem d'enginyers edificació, tu has de saber tot el que intervé dins d'un edifici? Penso que hi ha d'haver una titulació genèrica i per altra banda cal que hi hagi especialistes en diferents matèries. Per això penso que l'enginyeria englobarà la nostra professió i altres, i així ha de ser.

REDACCIÓ TAG

Aurelio Manrubia Mirete

Me gustaba mi profesión porque la busqué

Tiene usted 91 años. ¿Cuándo estudió para aparejador?

Sí no recuerdo mal a finales de los cincuenta, con más de treinta años de edad. Yo trabajaba en el Puerto de Tarragona, mi vida laboral regular discurre siempre en la Junta de Obras del Puerto y, entonces, me motivé en estudiar y, así, por las tardes me iba a Barcelona. Todas las tardes no, no sé si una o dos veces a la semana porque, para la carrera nuestra de aparejador, en aquella época si trabajabas en un sitio de obras, podías ir menos, no estar cada día, podías ir una vez a la semana y te examinaban de lo que habían enseñado esa semana. Y yo, como trabajaba entonces en un lugar con nombre de Obras, me lo aceptaron como si fuera una empresa de obras. Yo recuerdo que a las seis terminábamos en el Puerto de trabajar y, después, me ponía a estudiar hasta las diez. Después, me iba a casa, cenaba, y me ponía a estudiar otra vez.

¿Y en qué puesto trabajaba?

De administrativo. Tenía ilusión en progresar, claro, aunque supiera que sería duro. Lo hacía porque quería tener una carrera. Hasta entonces solo tenía estudios de colegio.

¿Cuándo se graduó como aparejador siguió en el Puerto, ya comenzó a hacer obras?

Sí. Empecé a hacer cosas que me cambiaron. El director de la Junta, don Eduardo Serrano Suñer, me puso con él e íbamos con Enrique Gómez de Membrillera (aparejador y primer presidente del Colegio) a todas las obras que se iban haciendo por el Puerto, a todos los trabajos. Y dejé ya de estar en la oficina como administrativo.

Nosotros teníamos la oficina entre la calle Anselm Clavé y la plaza de los Carros. Allí, en el edificio que hay en

la esquina, es donde teníamos nosotros las oficinas. Después la trasladaron al propio complejo portuario.

¿Y usted también se jubiló allí, se jubiló en la Junta de Obras del Puerto?

Sí, aunque no me jubilé, me jubilaron.

¿Pero realizaba usted otras obras aparte del Puerto, algún encargo particular?

Sí. Había una disposición que todos los empleados de los centros oficiales podían trabajar desde las ocho hasta las tres y cuarto y por la tarde no hacer nada. Pero yo, cuando surgieron encargos particulares, acepté el reto y me fue estupendo. O sea hasta las tres y cuarto estaba en el Puerto y entonces me iba a casa, comía rápido, y a veces hasta comía por el camino, y me iba a hacer mis obras. Hice muchas en Tarragona y en Salou también.

Suponemos que viviendas.

Sí, sobre todo viviendas, y en la última época fachadas por mi cuenta, hasta que ya perdí parte de la movilidad para subir por escaleras y andamios. Tengamos en cuenta que el ascensor se hace al final. Yo me dediqué a las fachadas, aparte de que es un elemento importante, porque subía bien al y con el andamio. Cuando cumplí los 88 años iba a subir a un andamio y me di cuenta que ya no era lo mismo, que ya se había acabado. Y entonces lo dejé. Hace de eso tres años.

Por lo que explica, no se hubiera jubilado nunca ni del Puerto ni del trabajo de aparejador.

Es que amaba mi profesión. Me gustaba porque la busqué. Cuando estaba en el Puerto me di cuenta que lo que me gustaba eran las obras y me dediqué a estudiar.

Y en el 73 sucede usted en la presidencia del colegio a Elías Corcuera. Usted ya había sido miembro de la Junta desde el 70. Era usted el tesorero.

Bueno, había cuatro nombres y a mí me pusieron de tesorero.

Y del 71 al 73 siguió en la Junta y entonces entró usted de presidente. ¿Se lo pidieron o...?

Entonces estábamos al principio de la Rambla en un edificio muy pequeñito. Corcuera tenía una voz muy buena y siempre cuando él hablaba, todos nos callábamos. Era aragonés, pero tenía propiedades en Salou y vivía de aquello, de los alquileres que tenía, entonces le dijeron que él fuera el presidente. Él no quería pero tanto insistieron que le hicieron presidente. Se puede decir que el presidente éramos él y yo porque casi todo me lo consultaba a mí. Y en cuanto se terminó su época, me nombraron presidente. Y luego yo tuve que dejar de ser presidente porque nos hacían ir mucho a Madrid, cada 15 o 20 días iba. Y yo mientras estaba Eduardo Serrano de director del Puerto no pasaba nada. Pero en cuanto se jubiló, a principio de los setenta, el que entró nuevo ponía mala cara cuando yo le pedía permiso para ir a Madrid por el Colegio. Entonces dejé de ser presidente. Lo dejé casi por obligación.

Incluso en el 75 volvió a ser presidente, pero ya con un equipo más renovado, con Buqueras, con Alsina, con Bayerri... Ya le tocó el cambio de la dictadura a la democracia, ¿no?

Sí, sí. Y en el cambio lo que hicimos es que en vez de ser cuatro como éramos siempre, se nombraron nueve miembros de Junta, cada uno con un trabajo determinado. Pero esta última

Junta que yo presidí ya duró poco, medio año, que fue cuando entró Mariano Casas, hombre muy bueno.

¿Cómo era el colegio entonces? ¿Daba servicio también, era muy necesario?

Era necesario oficialmente, porque si no estabas en el colegio, no podías trabajar. Trabajaban tres chicas y luego entró también un chico.

En su época más activa en el Colegio habría menos competencia, menos aparejadores, estarían todos colocados.

De aparejadores siempre había pocos, hasta que, de repente, empezaron a estudiar y ser aparejadores. Había muchos arquitectos y pocos aparejadores y los arquitectos de aquella época, después cambió todo, siempre cuando había cualquier cosa —mi hija misma, que es arquitecto— decían “no te preocupes de nada, que te lo hace todo el aparejador” y era verdad. Entonces era obligado que hubiera arquitecto y aparejador, pero la gente solo nombraba al arquitecto. Cogían de aparejador al que sabían que le sacaban más provecho. Y entonces es cuando cambiaron las cosas porque cambió la ley. Me acuerdo de que de presidente fui a Madrid, y en una de las reuniones discutí un poco sobre lo que decían sobre nuestro papel y el presidente general de todos los de España me vino y me dijo “no te metas en esto que ya lo tenemos preparado”. Y sí, salió una ley después, que también persiste ahora, una ley en la que nosotros ya no éramos solos aparejadores cuando había un arquitecto.

Ya no eran ustedes meros ayudantes del arquitecto, eran otra profesión.

Sí, éramos otra profesión, hasta el punto que casi eran los arquitectos los que tenían que venir a nosotros para hacer el trabajo. Y entonces es cuando yo me aproveché de eso y hice eso que he dicho antes de fachadas y muchas cosas que antes no podía, antes necesitabas a un arquitecto.

¿Y cómo ha visto usted la evolución de este territorio? Usted lo

Aurelio Manrubia en el jardín de su casa

conoce y, además, ha trabajado mucho, además de en Tarragona, en Salou.

Sí, he trabajado mucho en Salou. Me acuerdo que venía mucha gente de Aragón aquí porque fue la época en que Zaragoza vivió una gran expansión de edificios que se les terminaba y ya vinieron aquí a Salou por trabajo

y/o por residencia. Me acuerdo de un promotor, entre Cambrils y Salou, de un edificio muy majo “con vistas al mar”. Cuando terminó aquel, hizo otro y luego delante otro. Hizo tres y con la misma excusa, que tenían “vistas al mar”. Finalmente acabaron tapándose.

REDACCIÓ TAG

UN REFERENTE

Estamos ante una fuerza de la naturaleza y de la memoria. Hasta hace pocos años, y tiene 91, se subía a los andamios. Se acuerda mejor que los entrevistadores de muchos detalles y de nombres propios. Muestra un espíritu tranquilo y cortés, además de un humor muy fino. El encuentro con el TAG se produce un sábado por la mañana en el hermoso y amplio jardín de su casa con base de granito y diseñada por él mismo en un alto de la Móra, con vistas a los bosques,

las montañas y el mar. Le escoltan dos eficaces y atentas mujeres, su esposa Esther Gibert —hija del violoncelista real Juan Gibert— y su hija Esther Manrubia —la cual ha desarrollado la mayor parte de su profesión de arquitecto en Madrid y reside actualmente en nuestra ciudad.

Aurelio no se hubiera retirado nunca. Representa un hito en la historia del colegio y de la profesión en Tarragona, un referente vivo.